

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТА РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»

(для студентів 3 курсу денної форми навчання напряму підготовки
6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване
природокористування»)

Програма навчальної дисципліни і робоча програма навчальної дисципліни „Економічна теорія” (для студентів 3 курсу денної форми навчання напряму підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Н. В. Можайкіна. – Х.: ХНАМГ, 2011. – 27 с.

Укладач: Н. В. Можайкіна

Рецензент: к.е.н., І. А. Островський

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Затверджено на засіданні кафедри економічної теорії

Протокол № 9 від «17» травня 2011 р.

© Н. В. Можайкіна, ХНАМГ, 2011

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП.....	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни.....	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	5
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	8
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	10
1.5. Анотації програми навчальної дисципліни.....	10
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	12
2.1. Структура навчальної дисципліни й розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.....	12
2.2. Зміст дисципліни.....	12
2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	21
2.4. Інформаційно-методичне забезпечення	25

ВСТУП

Для формування сучасного економічного мислення, підготовки фахівців нового покоління потрібно спиратись на фундаментальні знання, вихідні для всебічного вивчення різноманітних соціально-економічних процесів. Такі знання покликана надати економічна теорія.

Дисципліна «Економічна теорія» є вибірковою ХНАГХ для студентів напряму підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування». Програма курсу включає матеріали, що підготовлені відповідно до місця навчального предмету в структурно-логічній схемі, передбаченої освітньо-професійною програмою бакалавра.

Участь нашої держави в Болонському процесі обумовлює впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу, що є нашим національним варіантом ECTS. Виходячи з кредитно-модульної системи організації навчального процесу, 12 тем зведені в три змістові модулі (далі ЗМ) з відповідним контролем знань.

Програма розроблена на основі:

- СВО ХНАМГ Експериментальна освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра напряму підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування», 2007 р.
- СВО ХНАМГ Експериментальна освітньо-професійна програма підготовки бакалавра напряму підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування», 2007 р.
- СВО ХНАМГ Експериментальний навчальний план підготовки бакалавра напряму 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища, та збалансоване природокористування», 2007 р.

Програма ухвалена на засіданні кафедри економічної теорії ХНАМГ (протокол №9 від 17.05.2011 р.) та вченою радою факультету економіки та підприємництва (протокол №9 від 31.05.2011 р.), погоджено випусковою кафедрою інженерної екології міст.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

1.1.1. Метою вивчення дисципліни: є формування системи знань з теоретичних питань економіки.

1.1.2. Завдання: надбання навичок загального аналізу основних економічних подій в своїй країні та за її межами, знаходження й використання інформації, необхідної для орієнтування в основних поточних проблемах економіки.

1.1.3. Предмет вивчення дисципліни. Предметом вивчення дисципліни є основоположні економічні категорії, економічні закони та принципи функціонування економічних систем, економічні відносини, господарчі механізми та дії людей, спрямовані на ефективне господарювання в умовах обмежених економічних і природних ресурсів, особливості ринкових перетворень економіки України, сучасні процеси глобалізації економічного життя людства.

1.1.4. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Історія України Філософія Соціологія Правознавство	Основи екологічного підприємства Економіка природокористування Економіка природоохоронної діяльності

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1 *Економічна теорія* (2 / 72)
Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. Економічний розвиток: рушійні сили та ступені

1.1.1. Предмет економічної теорії та її використання

1. Виникнення і розвиток економічної теорії.
2. Предмет економічної теорії, його структура та еволюція визначення.

Функції економічної теорії.

3. Методи пізнання економічного життя суспільства. Економічні категорії, закони й принципи. Пізнання і використання економічних законів.

1.1.2. Загальні основи економічного розвитку

1. Економічні потреби та виробничі можливості суспільства.
2. Економічна система: поняття та основні типи.
3. Власність та її роль в економічному розвитку суспільства
4. Проблеми економіки природокористування.

1.1.3. Виробництво, його фактори та ефективність

1. Сутність і структура суспільного виробництва. Процес суспільного виробництва та його еволюція
2. Фактори виробництва та їх взаємодія.
3. Економічна ефективність суспільного виробництва, її показники.

1.1.4. Форми організації суспільного виробництва та їхня еволюція

1. Національне та товарне виробництво: сутність та типи.
2. Економічні та неекономічні блага. Товар і його властивості.
3. Закон вартості та його функції.
4. Сутність і функції грошей. Закони грошового обігу.

ЗМ 1.2. Мікроекономічний аспект розвитку економіки

1.2.1. Ринкове господарство як невід'ємна складова товарного виробництва

1. Риси, функції, структура та інфраструктура ринку.
2. Основні суб'єкти ринкової економіки.
3. Держава як суб'єкт ринкового господарства.

1.2.2. Механізм функціонування ринку

1. Сутність попиту і фактори, що його визначають.
2. Споживчий вибір. Бюджетна лінія. Крива байдужості.
3. Пропозиція: зміст і фактори, що на неї впливають.
4. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага.
5. Еластичність попиту і пропозиції.

1.2.3. Підприємство у ринковій економіці

1. Підприємницька діяльність, її сутність та різноманітність організаційних форм.

2. Теорія фірми. Ресурси фірми. Капітал фірми: сутність, структура, оборот та кругообіг.
3. Виробництво і виробнича функція.
4. Витрати виробництва і прибуток.
5. Управління фірмою. Менеджмент та маркетингова діяльність фірми

1.2.4. Конкуренція і монополія у ринковій економіці

1. Конкуренція, її сутність та основні функції в ринковій економіці.
2. Види економічної конкуренції.
3. Монополія: причини виникнення, суть та основні форми.
4. Антимонопольна політика держави.

ЗМ 1.3. Макроекономічний рівень господарювання

1.3.1. Макроекономічний рівень господарювання. Основні макроекономічні показники

1. Національне виробництво і відтворення: зміст, види та пропорції.
2. Система національного рахівництва: необхідність виникнення, зміст, цілі та принципи побудови.
3. Основні макроекономічні показники СНР. Методика розрахунку основних макроекономічних показників.
4. Сукупний попит та сукупна пропозиція. Макроекономічна рівновага.

1.3.2. Макроекономічна нестабільність і економічне зростання. Інфляція, безробіття

1. Циклічний характер розвитку економіки. Економічний цикл та його фази. Класифікація економічних циклів
2. Інфляція, її сутність, причини, види і соціально-економічні наслідки.
3. Безробіття, його зміст, причини, види, форми. Наслідки впливу безробіття на економіку.
4. Економічне зростання: зміст, типи, чинники. Концепції та найпростіші моделі економічного зростання

1.3.3. Основні напрями регулювання економіки

1. Фінансова система: необхідність, зміст, структура та функції фінансів. Державний бюджет, бюджетний дефіцит і державний борг.
2. Основи оподаткування.
3. Грошовий ринок: попит на гроші, пропозиція грошей. Грошово-кредитна політика держави, її види.
4. Кредитна система та її структура. Форми і функції кредиту.

5. Причини нестабільності грошово-кредитної системи та заходи щодо її стабілізації.

1.3.4. Закономірності розвитку світового господарства

1. Міжнародний поділ праці та інтернаціоналізація економіки як основа формування світового господарства.
2. Основні форми міжнародних економічних відносин. Торговельний і платіжний баланс країни.
3. Глобалізація економіки та загально цивілізаційні проблеми людства.
4. Проблеми інтеграції України у світове господарство.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

<p style="text-align: center;">Вміння (за рівнями сформованості) та знання</p>	<p style="text-align: center;">Сфери діяльності (виробнича, соціально- виробнича, соціально- побутова)</p>	<p style="text-align: center;">Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)</p>
1	2	3
<p>Репродуктивний рівень Ураховувати основні економічні закони у процесі професійної діяльності</p>	Виробнича	Організаційна
<p>Алгоритмічний рівень. В умовах виробничої діяльності. <i>За результатами аналізу економічних показників діяльності підприємства, використовуючи моделі поведінки виробника:</i> - прогнозувати оптимальні витрати на виробництві та максимальні прибутки за короткотерміновий та дотерміновий періоди; - визначати ціну та обсяг виробництва в умовах конкуренції. <i>За результатами аналізу законодавчих та нормативних актів України, використовуючи макроекономічні моделі, за допомогою співставлення та порівняння</i> - приймати професійні рішення, адекватні державній економічній політиці.</p>	<p style="text-align: center;">Виробнича</p> <p style="text-align: center;">Виробнича</p> <p style="text-align: center;">Виробнича</p>	<p style="text-align: center;">Організаційна</p> <p style="text-align: center;">Організаційна</p> <p style="text-align: center;">Організаційна</p>

1	2	3
<p>Алгоритмічний рівень. В умовах виробничої та побутової діяльності. <i>На основі аналізу потреб та сімейного бюджету господарств, використовуючи моделі поведінки споживача,</i> - здійснювати прогноз максимізації загальної корисності та платоспроможності домашнього господарства за фактичних бюджетних обмежень. <i>На основі аналізу наявних споживчих благ, використовуючи класифікаційні ознаки,</i> - класифікувати та визначати потреби суспільства. <i>На основі співвідношення механізмів державного та ринкового регулювання, державної та приватної власності, використовуючи класифікаційні ознаки,</i> - класифікувати та визначати типи економічних систем. <i>На основі аналізу макроекономічних показників, використовуючи моделі загальної економічної рівноваги,</i> - здійснювати прогноз можливих наслідків порушення макроекономічної рівноваги та їх впливу на поведінку економічних суб'єктів. <i>На основі аналізу показників світових ринків зовнішньоекономічної діяльності, використовуючи моделі абсолютних, відносних та конкурентних переваг,</i> - визначити систему можливих конкурентних переваг і пріоритетів розвитку національної економіки.</p>	<p>Соціально-виробнича</p> <p>Соціально-виробнича</p> <p>Соціально-виробнича</p> <p>Соціально-виробнича</p> <p>Соціально-виробнича</p>	<p>Аналітична Проектувальна</p> <p>Організаційна</p> <p>Організаційна</p> <p>Аналітична Проектувальна</p> <p>Аналітична</p>
<p>Евристичний рівень <i>На основі аналізу наявних економічних та природних ресурсів, використовуючи моделі альтернативних витрат, за допомогою співставлення та порівняння</i> - визначати альтернативні варіанти використання економічних ресурсів.</p>	<p>Соціально-виробнича</p>	<p>Аналітична</p>

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Економічна теорія: політекономія / За ред. В.Д. Базилевича – К.: Знання – Прес, 2008. – 719 с.
2. Методичні вказівки до семінарських занять та матеріали для організації самостійної роботи з модуля «Економічних теорій» (для студентів 3 курсу усіх форм навчання спеціальності 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування». – Харків: ХНАМГ, 2009. – 24 с.
3. Основи економічної теорії: політекономічний аспект. Підручник / Г.Н. Климко та ін. – К.: Знання-Прес, 2002. – 615 с.
4. Перехідна економіка: Підручник / За ред. В.М. Гейця. – К.: Вища школа, 2003. – 591 с.
5. Політична економія: Навч. посібник / За ред. К.Т. Кривенка. – К.: КНЕУ, 2006. - 556 с.

1.5. Анотація програми навчальної дисципліни

Економічна теорія

Мета вивчення: формування систем знань з теоретичних питань економіки.

Предмет дисципліни: основоположні економічні категорії, економічні закони та принципи функціонування економічних систем; економічні відносини, господарчі механізми та дії людей, спрямовані на ефективне господарювання в умовах обмежених економічних і природних ресурсів; особливості ринкових перетворень економіки України; сучасні процеси глобалізації економічного життя.

Змістові модулі: Загальні основи економічного розвитку (предмет економічної теорії та її практичне використання; загальні основи соціально-економічного розвитку; загальні основи ринкової економіки), теоретичні основи макро- і мікроекономіки (теоретичні основи мікроекономіки; теоретичні основи макроекономіки, міжнародні економічні відносини і глобальні проблеми економічного зростання).

Экономическая теория

Цель изучения: формирование системы знаний по теоретическим вопросам экономики.

Предмет дисциплины: основополагающие экономические категории, экономические законы и принципы функционирования экономических систем; экономические отношения, хозяйственный механизм и действия людей, направленные на эффективное хозяйствование в условиях ограниченных экономических и природных ресурсов; особенности рыночных преобразований экономики Украины; современные процессы глобализации экономической жизни.

Модули содержания: Общие основы экономического развития (предмет экономической теории и ее практическое использование; общие основы социально-экономического развития; общие основы рыночной экономики), теоретические основы макро- и микроэкономики (теоретические основы макроэкономики, теоретические основы микроэкономики, международные экономические отношения и глобальные проблемы экономического роста).

The economic theory

The purpose of studying: formation of knowledge system on theoretical questions of economy.

Subject of discipline: basic economic categories, economic laws and principles of functioning of economic systems; economic relations, an economic mechanism and the actions of the people directed on effective managing in conditions limited economic and natural resources; features of market transformations of economy of Ukraine; modern processes of globalization of an economic life.

The modules of the content: the General bases of economic development (a subject of the economic theory and its practical use; the general bases of social and economic development; the general bases of market economy), theoretical bases macro- and microeconomics (theoretical bases of macroeconomic, theoretical bases of micro-economics, the international economic relations and global problems of economic growth).

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни й розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

2.1.1. Структура навчальної дисципліни

Призначення: підготовка спеціаліста	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p><i>Кількість кредитів, відповідно ECTS – 2,0</i> <i>Модулів – 1</i> <i>Змістових модулів – 3</i> <i>Загальна кількість годин – 72</i></p>	<p><i>Напрямок підготовки – 6.040106 ЕОНСЗП</i> <i>Освітньо кваліфікаційний рівень – бакалавр</i></p>	<p><i>За вибором ХНАГХ</i> <i>Рік підготовки – 3</i> <i>Семестр – 6</i> <i>Аудиторні заняття: 34</i> <i>Лекції – 17</i> <i>Практичні – 17</i> <i>Самостійна робота – 38</i> <i>Вид підсумкового контролю – залік</i></p>
<p><i>Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 50% до 50%</i></p>		

2.1.2. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

(за робочими навчальними планами денної форми навчання)

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит / годин	Семестр(и)	Години								Екзамен (семестр)	Залік (семестр)
			Аудиторні	У тому числі			Самостійна робота	У тому числі				
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр. роб.	КП/КР	РГР		
6.040106 ЕОНСЗП	2/ 72	6	34	17	17	-	38	-	-	-	-	6

2.2. Зміст дисципліни

2.2.1. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

(2,0 / 72)

(кількість кредитів/годин)

ЗМ 1.1. Економічний розвиток: рушійні сили та ступені

(0,5 / 18)

Тема 1.1.1. Предмет економічної теорії та її практичне використання

Виникнення та розвиток економічної науки. Визначення предмета економічної теорії. Основні економічні школи і течії. Економічна думка в Україні. Мета та функції економічної теорії. Основні проблеми економічної теорії та практики. Методи економічної теорії, економічні категорії, закони та принципи. Позитивний та нормативний аналіз. Рівні аналізу економіки. Макроекономіка. Мікроекономіка. Економічна теорія в системі наук. Види економічних наук.

Тема 1.1.2. Загальні основи економічного розвитку

Економічні потреби та виробничі можливості суспільства. Крива виробничих можливостей. Економічні інтереси суспільства. Взаємозв'язок потреб та інтересів. Економічний розвиток суспільства. Матеріальні, соціальні і духовні чинники економічного прогресу. Економічна система: поняття, основні типи. Особливості переходу від директивно-планової до ринкової економіки. Формування економічної системи України. Поняття власності. Типи, форми та види власності. Власність у системі економічних відносин. Суб'єкти власності. Еволюція відносин власності. Власність та її роль в економічному розвитку. Відносини власності в Україні. Роздержавлення і приватизація. Проблеми економіки природокористування.

Тема 1.1.3. Виробництво, його фактори та ефективність

Суспільне виробництво. Фази суспільного виробництва: виробництво, розподіл, обмін, споживання. Матеріальне і нематеріальне виробництво. Основні фактори виробництва, їх взаємодія, продукт виробництва. Ефективність виробництва та її показники.

Тема 1.1.4. Форми організації суспільного виробництва та їхня еволюція

Форми суспільного виробництва: натуральне і товарне виробництво, їх розвиток, поєднання, взаємодоповненість. Еволюція товарного виробництва, сутність та основні ознаки. Економічні умови товарного виробництва. Суспільний поділ праці як загальна економічна основа виробництва. Економічні та неекономічні блага. Товар і його властивості. Вартість товару. Закон вартості. Ціна як інструмент збалансування споживної вартості товару. Виникнення, суть і функції грошей. Закони грошового обігу.

ЗМ 1.2. Мікроекономічний аспект розвитку економіки (0,5 / 18)

Тема 1.2.1. Ринкове господарство як невід'ємна складова товарного виробництва

Сутність і функції ринку. Структура та інфраструктура ринку. Суб'єкти та об'єкти ринку. Елементи ринкового механізму. Основні закони ринку. Ринковий механізм організації суспільного виробництва. Держава як господарюючий і регулюючий суб'єкт ринкової економіки. Державний сектор ринкового господарства. Об'єкти державної власності. Суспільні товари. Критерії віднесення об'єкта к державному сектору.

Тема 1.2.2. Механізм функціонування ринку

Попит: поняття, крива, закон та фактори попиту. Теорія споживчого вибору. Раціональний споживчий вибір, підходи до його визначення. Бюджетна лінія. Крива байдужості. Пропозиція: поняття, крива, закон та фактори пропозиції. Ринкова рівновага, проблеми її сталості. Еластичність попиту і пропозиції.

Тема 1.2.3. Підприємство у ринковій економіці

Підприємницька діяльність, її сутність та різноманітність організаційних форм. Теорія фірми. Ресурси фірми. Капітал фірми: сутність, структура, оборот та кругооборот. Фактори виробництва. Виробнича функція, її ізокванта та ізокошта. Витрати виробництва, прибуток фірми, норма прибутку та фактори, що впливають на їх величини. Ціноутворення на підприємстві. Управління фірмою. Менеджмент та маркетингова діяльність фірми.

Тема 1.2.4. Конкуренція і монополія у ринковій економіці

Конкуренція, її сутність та основні функції в ринковій економіці. Види економічної конкуренції. Монополія: причини виникнення, суть та основні форми. Класифікація ринкових структур.

ЗМ 1.3. Макроекономічний рівень господарювання (1,0 / 36)

Тема 1.3.1. Основні результати і показники макроекономіки

Національне виробництво і відтворення: зміст, види та пропорції. Основні макроекономічні показники. Методика розрахунку основних макроекономічних показників. Формування та розподіл національного продукту. Сукупний попит та сукупна пропозиція. Макроекономічна рівновага

Тема 1.3.2. Макроекономічна нестабільність і економічне зростання. Інфляція, безробіття

Циклічний характер розвитку економіки. Економічний цикл та його фази. Класифікація економічних циклів. Інфляція: сутність, причини, види, вимір та соціально-економічні наслідки. Зайнятість, її форми. Безробіття його зміст, причини, види, форми. Наслідки впливу безробіття на економіку. Крива Філіпса. Економічне зростання: зміст, типи, чинники. Концепції та найпростіші моделі економічного зростання.

Тема 1.3.3. Основні напрями регулювання економіки

Фінансова система: необхідність, зміст, структура та функції фінансів. Державний бюджет, бюджетний дефіцит і державний борг. Податкова система та податкова політика. Грошово-кредитна система, причини нестабільності та заходи щодо її стабілізації.

Тема 1.3.4. Формування і закономірності розвитку світового господарства

Міжнародний поділ праці та інтернаціоналізація економіки як основа формування світового господарства. Основні форми міжнародних економічних відносин. Торговельний і платіжний баланс країни. Глобалізація економіки та загально цивілізаційні проблеми людства. Лібералізація сфери

зовнішньоекономічних відносин України як основа її інтеграції в світове господарство.

2.2.2. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього Кредит/ годин	Форми навчальної роботи				
		Лекц.	Сем., пр.	СРС	Інд. робота	Підсумок контроль
ЗМ 1. Економічний розвиток: рушійні сили та ступені	0,5/18	4	4	10	-	-
ЗМ 2. Мікроекономічний аспект розвитку економіки	0,5/18	6	6	6	-	-
ЗМ 3. Макроекономічний рівень господарювання	1/36	7	7	22	-	-
РАЗОМ	2/72	17	17	38	-	-

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних та практичних. Найбільш складні теоретичні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення й закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

2.2.3. Лекційний курс (денне навчання)

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)
	6.040106 ЕОНС
1	2
ЗМ 1. <u>Економічний розвиток: рушійні сили та ступені.</u>	4
1.1. Предмет економічної теорії та її практичне використання.	1
1.2. Загальні основи економічного розвитку.	1
1.3. Виробництво, його фактори та ефективність.	1

Продовження табл.

1	2
1.4. Форми організації суспільного виробництва.	1
ЗМ 2. <u>Мікроекономічний аспект розвитку економіки.</u>	6
2.1. Ринкове господарство як невід'ємна складова економічного розвитку.	1
2.2. Механізм функціонування ринку.	2
2.3. Підприємство у ринковій економіці.	2
2.4. Конкуренція і монополія у ринковій економіці.	1
ЗМ 3. <u>Макроекономічний рівень господарювання.</u>	7
3.1. Основні результати і показники макроекономіки.	2
3.2. Макроекономічна нестабільність і економічне зростання. Інфляція, безробіття.	2
3.3. Основні напрями регулювання економіки.	2
3.4. Формування і закономірності розвитку світового господарства	1
РАЗОМ	17

2.2.4. Практичні (семінарські) заняття (денне навчання)

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)
	6.040106 ЕОНС
1	2
ЗМ 1. <u>Економічний розвиток: рушійні сили та ступені.</u>	4
1.1. Предмет економічної теорії та її практичне використання.	1
1.2. Загальні основи економічного розвитку.	1
1.3. Виробництво, його фактори та ефективність	1
1.4. Форми організації суспільного виробництва.	0,5
1.5. <i>Поточний контроль</i>	0,5
ЗМ 2. <u>Мікроекономічний аспект розвитку економіки.</u>	6
2.1. Ринкове господарство як невід'ємна складова економічного розвитку.	1
2.2. Механізм функціонування ринку.	2
2.3. Підприємство у ринковій економіці.	2

Продовження табл.

1	2
2.4. Конкуренція і монополія у ринковій економіці.	0,5
1.5. <i>Поточний контроль</i>	0,5
ЗМ 3. <u>Макроекономічний рівень господарювання.</u>	7
3.1. Основні результати і показники макроекономіки.	2
3.2. Макроекономічна нестабільність і економічне зростання. Інфляція, безробіття.	2
3.3. Основні напрями регулювання економіки.	2
3.4. Формування і закономірності розвитку світового господарства	0,5
1.5. <i>Поточний контроль</i>	0,5
РАЗОМ	17

2.2.5. Лабораторні роботи (денне навчання)

Не передбачено.

2.2.6. Індивідуальні завдання:

Курсовий проект(робота), РГР, контрольна робота тощо

Не передбачено

2.2.7. Самостійна навчальна робота студента

Самостійна навчальна робота розрахована на формування практичних навичок у роботі студентів зі спеціальною літературою, орієнтування їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань і глибоке вивчення теоретичних і практичних проблем.

Форми самостійної роботи (за змістовими модулями)	Години	Форма звіту
1	2	3
ЗМ 1. <u>Економічний розвиток:рушійні сили та ступені.</u>	10	
1. Огляд основної та додаткової літератури	1	Конспект
2. Вивчення понятійного апарату змістового модулю.	1	Конспект
3. Самостійна підготовка питання: «Основи економіки природокористування»	2	Текст і презентація реферату
4. Підготовка до поточного тестування.	6	Відповіді у зошиті для практичних занять

1	2	3
ЗМ 2. <u>Мікроекономічний аспект розвитку економіки.</u>	6	
1. Огляд основної та додаткової літератури.	1	Конспект
2. Вивчення понятійного апарату змістового модулю	0,5	Конспект
3. Розв'язання типових задач.	0,5	Рішення у зошиті для практичних занять
4. Самостійна підготовка питань: «Мікроекономіка суспільного сектору», « Моделювання поведінки споживача», «Управління фірмою. Менеджмент та маркетингова діяльність фірми», «Монополія: причини виникнення, суть та основні форми».	2	Текст і презентація реферату
5. Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань.	0,5	Відповіді у зошиті для практичних занять
6. Підготовка до поточного тестування.	0,5	Відповіді у зошиті для практичних занять
7. Підготовка до контрольної роботи за змістовим модулем (рішення задач).	1	Рішення у зошиті для практичних занять
ЗМ 3. <u>Макроекономічний рівень господарювання.</u>	22	
1. Огляд основної та додаткової літератури	4	Конспект
2. Вивчення понятійного апарату змістового модулю.	2	Конспект
3. Розв'язання типових задач.	4	Рішення у зошиті для практичних занять
4. Самостійна підготовка питань: «Сукупний попит та пропозиція. Макроекономічна рівновага», «Економічне зростання», «Глобалізація економіки та загально цивілізаційні проблеми людства».	6	Текст і презентація реферату
5. Підготовка до поточного тестування	6	Відповіді у зошиті для практичних занять
РАЗОМ	38	

2.2.8. Контрольні запитання для самостійної роботи

1. Розкрийте роль економічної теорії в системі економічних наук.
2. Назвіть об'єкт, предмет і основну цільову функцію економічної теорії.
3. Які загальнонаукові методи використовує економічна теорія?
4. Дайте характеристику основних спеціальних методів економічної теорії.
5. Яка роль методу наукової абстракції в пізнанні соціально-економічних процесів?
6. Яке значення мають кількісні, зокрема, статистичні методи у вивченні економічної теорії?
7. У чому полягає двоїстість процесу виробництва?
8. Що характерне для вимірювання показника ефективності витрат

суспільної праці на макрорівні?

9. Як гуманізація виробництва впливає на ефективність витрат суспільної праці?

10. Як змінюються місце і роль людини у процесі становлення і розвитку постіндустріальної цивілізації?

11. У чому полягає сутність історичної еволюції відносин власності?

12. Що таке домінуючий об'єкт власності і як він змінюється у загальноцивілізаційному процесі?

13. Покажіть роль і місце державної власності в соціально орієнтованій ринковій економіці.

14. Визначте основні напрямки впливу потреб на виробництво.

15. Назвіть основні організаційно-економічні форми реалізації суспільного поділу праці.

16. Що характерне для суспільного багатства як економічної категорії?

17. Які умови і причини існування товарного виробництва?

18. Як впливають на величину вартості товару продуктивність та інтенсивність праці?

19. Що таке проста і складна праця?

20. Розкрийте єдність і протилежність товару і грошей.

21. Що таке "споживчий кошик" і як його розраховують?

22. Розкрийте роль долара США у сучасній валютній системі: місце, причини і наслідки.

23. Які форми виявлення рушійних сил товарного виробництва?

24. Чому система товарного виробництва є прогресивною системою господарювання?

25. Якими є найбільш загальні елементи ринкового господарства і механізм дії останнього?

26. Чому в сучасному ринковому господарстві існують тіньові відносини та зв'язки?

27. Що відомо сучасній економічній науці про життєвий цикл підприємства?

28. Чим зумовлюються напрям і нахил графічних кривих ринкового попиту та ринкової пропозиції?

29. Які наслідки має функціонування витратної економіки?

30. Перелічіть фази кругообігу капіталу. В чому полягає функція капіталу в кожній з них?

31. Розкрийте економічну сутність підприємства.

32. Які основні функції менеджменту?

33. Як аналітично виводиться крива попиту домогосподарства?

34. У чому сутність мотиваційного механізму економічної діяльності?

35. Розкрийте сутність заробітної плати.

36. Які доходи одержує підприємець?

37. Які є доходи від власності?

38. Дайте визначення структури сімейних доходів за джерелами їх формування.

39. Які існують форми розподілу доходів?
40. Дайте визначення позичкового відсотка.
41. Які основні складові суспільного відтворення?
42. У чому виражається інтенсифікація економіки?
43. Дайте характеристику граничної схильності до споживання (ГСС) і граничної схильності до заощаджень (ГСЗ). Поясніть, чому сума ГСС та ГСЗ завжди дорівнює одиниці?
44. Яке значення має теорія довгих хвиль для економічної практики?
45. Визначте сутність, функції та принципи функціонування ринку робочої сили.
46. Що таке сегментація та флексибілізація ринку робочої сили?
47. Проаналізуйте взаємодію основних потоків на ринку робочої сили.
48. Які основні види безробіття і як вони пов'язані між собою?
49. У чому полягає особливість сучасного стану безробіття в Україні?
50. Що таке система соціального захисту населення у сфері зайнятості?
51. Чому інфляція є фактором макроекономічної нестабільності?
52. Наведіть формулу визначення ціни землі.
53. Чому державні фінанси є головною ланкою фінансової системи?
54. Розкрийте основні складові поняття "світове господарство".
55. Охарактеризуйте економічні основи функціонування світового господарства.
56. У чому полягає інтернаціоналізація виробництва і господарського життя в цілому?
57. Охарактеризуйте сучасні особливості міжнародної торгівлі.
58. Дайте характеристику сучасних особливостей вивозу капіталу та міжнародної інвестиційної діяльності.
59. Розкрийте основні вияви міжнародних науково-технічних зв'язків.
60. Назвіть причини і наслідки міжнародної міграції робочої сили.
61. Які етапи становлення та розвитку міжнародної валютної системи?
62. Розкрийте об'єктивні можливості інтеграції України у процес світових господарських зв'язків.
63. Чому проблема забезпечення людства сировиною та енергією перетворилась на глобальну?
64. Які функції виконують економічна теорія і економічна політика?
65. Які економічні функції місцевих органів державної влади та самоврядування?
66. Охарактеризуйте значення та механізм антиінфляційної економічної політики.
67. Обґрунтуйте основні принципи оптимального оподаткування.
68. Охарактеризуйте грошово-кредитну політику в Україні.
69. Дайте характеристику принципам формування державної інноваційної політики.

2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту

2.3.1. Види та засоби контролю

МОДУЛЬ «Економічна теорія». Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1. <u>Економічний розвиток: рушійні сили та ступені.</u>	20%
ЗМ 2. <u>Мікроекономічний аспект розвитку економіки.</u>	40%
ЗМ 3. <u>Макроекономічний рівень господарювання.</u>	40%
Підсумковий контроль з модулю «Економічна теорія»	
Залік за результатами поточного або підсумкового контролю	
Усього за модулем	100%

2.3.2. Методи й критерії оцінювання знань

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовують такі форми та методи контролю і оцінювання знань:

- оцінювання роботи студента під час практичних занять;
- поточне тестування після вивчення кожного змістового модуля;
- складання заліку.

Оцінку знань студентів з дисципліни здійснюють відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП), що є українським варіантом ECTS. Ця система базується на здійсненні наскрізного поточного контролю на аудиторному занятті у відповідності до його форми (лекційної, практичної). Підсумковою оцінкою поточного контролю є оцінка за модуль, тобто реалізується принцип модульного обліку знань студентів.

Навчальним планом з дисципліни передбачено складання заліку Для оцінювання знань використовують чотирибальну національну шкалу та стобальну шкалу оцінювання ECTS.

Порядок здійснення поточного оцінювання знань студентів

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і має метою перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни, відвідування занять;
- виконання завдань на практичних заняттях;
- виконання завдань поточного контролю.

Робота студентів на практичних заняттях оцінюється за 4-бальною системою і згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів перекладається в систему оцінювання за шкалою ECTS. При оцінюванні виконання практичних завдань увага приділяється їх якості й самостійності.

Поточний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля і вміння застосувати його для вирішення практичної ситуації і проводиться у вигляді письмового контролю (тестування). Поточний контроль проводиться у письмовій формі двічі по закінченню кожного зі змістових модулів після того, як розглянуто увесь теоретичний матеріал і проведені практичні завдання в межах кожного з двох змістових модулів.

Знання оцінюються за системою оцінювання за шкалою ECTS (тестові завдання).

Тестовий контроль знань, умінь і навичок студентів дозволяє ефективно й об'єктивно оцінювати успішність студентів. Критерії оцінювання тестових завдань залежать від їх типу.

Тестові завдання закритої форми

Тест-завдання закритої форми різняться за принципами побудови і відповідно мають і різні оцінювальні бали.

Прості альтернативні тест-завдання використовують для грубої перевірки правильності вибору або прийняття рішення у згорнутій формі й передбачають наявність двох варіантів організації відповіді типу „так - ні”; „правильно - неправильно” тощо. *Оцінюються 1 бал.*

Тест-завдання з простим множинним вибором за принципом класифікації використовують тоді, коли кількість можливих варіантів відповідей менше трьох, але відповідь більш складна, ніж відповідь типу „так-ні”. Їх доцільно використовувати під час перевірки умінь вільно орієнтуватися у групі схожих понять, явищ, процесів тощо. *Оцінюються в 1 бал.*

Тестові завдання з множинним вибором за принципом кумуляції, доцільно використовувати для перевірки повноти знань і умінь. Запитальна частина таких завдань в основному має порівняльний зміст: одна з декількох відповідей має бути найкращою, можливо правильною, найбільш правильною, найбільш повною, що частіше трапляється. У зв'язку з цим у запитальній частині завдань використовують вирази типу „як правило”, „звичайно”, „частіше за все” „головна причина”, „найбільш часто”, „найчастіше”. *Оцінюються в 2 бали.*

Тестові завдання з множинним вибором за принципом циклічності, використовуються для перевірки знань та умінь, якщо відповіді побудовані за принципом циклічності. *Оцінюються в 2 бали.*

Тестові завдання за принципом подвійної альтернативи передбачають, що після запитання, яке є незакінченим твердженням, фрагментом, ситуацією тощо, подається п'ять (два, три,...) відповідей і серед них необхідно обрати одну найбільш правильну (найповнішу) відповідь. *Оцінюються в 2 бали.*

Тестові завдання на відповідність(на асоціативні зв'язки) дають можливість установити знання фактів, взаємозв'язків і знання термінології, позначень, методик тощо. *Оцінюються в 1 бал одна правильна відповідь.*

Тестові завдання на порівняння і протиставлення (на аналіз взаємозв'язку), рекомендуються для перевірки умінь виявляти розпізнавальні ознаки різних явищ, ситуацій тощо. Виконання таких завдань передбачає аналіз

запропонованого матеріалу, його синтез та вміння зробити висновки. У разі аналізу запропонований для тестування матеріал поділяється на окремі частини і визначається їхні взаємовідносини; у разі синтезу – окремі частини або елементи запропонованого матеріалу поєднуються в одне ціле. *Оцінюються в 5 балів.*

Тестові завдання, побудовані за принципом запитань із множинними відповідями. Тестові завдання з множинними відповідями „правильно-неправильно” використовуються у ситуаціях, коли відповіді або рішення можуть бути тільки правильними або неправильними, не мають жодних відтінків і є категоричними. Крім того, досить часто на запропоновані запитання існує декілька правильних відповідей. У такому разі вважається, що тестується глибина знань, розуміння різних аспектів явищ, процесів тощо.

Завдання цього типу містять основу, до якої, як правило, пропонується чотири пронумеровані відповіді. Така основа може подаватися у формі твердження, фрагменту тексту, ілюстрації тощо. Відповіді повинні бути тільки правильними або тільки неправильними (на відміну від ТЗ з однією найбільш правильною відповіддю). В інструкції наведено правило вибору відповіді. *Оцінюються в 5 балів.*

Тестові завдання на визначення причинної залежності використовуються з метою перевірки розуміння певної причинної залежності між двома явищами. Запитання складається так, що кожне з двох тверджень, пов'язаних сполучником „тому, що”, є повним і чітко сформульованим реченням. При виконанні такого завдання спочатку необхідно визначити правильне чи неправильне кожне з двох тверджень окремо, а тільки потім, якщо обидва твердження правильні, визначити, правильна чи неправильна причинна залежність між ними. *Оцінюються такі тест завдання в 5 балів.*

Тест-задачі передбачають перевірку навиків практичного застосування теоретичних знань, уміння робити економічні висновки й прогнози щодо діяльності економічних суб'єктів у певних виробничих ситуаціях. *Оцінюються такі тест-завдання в 5 балів.*

Тестові завдання відкритого типу

Тестові завдання відкритого типу передбачають вільні відповіді. Вони не мають запропонованих варіантів відповідей і використовуються для виявлення знань термінів, визначень, понять тощо. За змістом тестові завдання відкритого типу являють собою твердження з невідомою змінною. *Оцінюються – в 1 бал - одне правильно вставлене слово, позначення, показник тощо.*

Проведення підсумкового контролю

Для підсумкового оцінювання знань використовують двобальну національну шкалу («зараховано», «не зараховано») і стобальну шкалу оцінювання ECTS. Підсумок є сумою накопичених балів за трьома поточними змістовими модулями. За умов кредитно-модульної системи організації навчального процесу студентами, які отримали більше 50% балів за поточний контроль, можуть отримати залік без обов'язкової присутності. При незгоді студента і його бажанні змінити накопичену суму балів здійснюються залік у

письмовій формі за заліковими білетами, які містять два теоретичні питання, тести і задачу, або за підсумковим тестовим завданням, що дає можливість здійснити оцінювання знань студента з усієї дисципліни

Залікові відповіді за білетами оцінюються за 4-бальною системою за національною шкалою, тестові завдання – за 100-бальною системою оцінювання за шкалою ECTS. В обох випадках оцінки згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів перекладаються у відповідну систему оцінювання.

Оцінювання знань за 4-бальною системою за національною шкалою:

Оцінку „відмінно” ставлять, коли студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих і основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка „дуже добре”. Теоретичні запитання розкрито повністю на основі програмного і додаткового матеріалу. При виконанні практичного завдання студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка „добре”. Теоретичні запитання розкрито повністю, програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичне завдання виконано взагалі правильно, але мають місце окремі неточності.

Оцінка „задовільно”. Теоретичні запитання розкрито повністю, проте при викладанні програмного матеріалу допущені незначні помилки. При виконанні практичних завдань без достатнього розуміння студент застосовує навчальний матеріал, припускає помилки.

Оцінка „задовільно (достатньо)”. Теоретичні питання розкрито неповністю, з суттєвими помилками. При виконанні практичного завдання студент припускається значної кількості помилок та зустрічається зі значними труднощами.

Оцінка „незадовільно”. Теоретичні питання нерозкриті. Студент не може виконати практичні завдання, виявляє здатність до викладення думки на елементарному рівні.

Оцінка „незадовільно”. Теоретичні питання нерозкриті. Студент не може виконати практичні завдання.

Шкала перерахування оцінок результатів навчання у різних системах оцінювання

% набраних балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою
1	2	3
Більше 90 – 100 включно	Відмінно	A
Більше 80 – 90 включно	Добре	B
Більше 70 – 80 включно		C
Більше 70 – 60 включно	Задовільно	D
Більше 60 – 50 включно		E

Продовження табл.

1	2	3
Більше 25 – 50 включно	Незадовільно з можливістю повторного складання	FX
від 0 до 25 включно	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом	F

* З можливістю повторного складання

** З обов'язковим повторним курсом

2.4. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
1	2
1. Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1. Економічна теорія: політекономія / За ред.. В.Д. Базилевича –К.: знання-прес, 2008. -719с.	1-3
2. Основи економічної теорії: політ економічний аспект: Підручник / Г.Н.Климко та ін. - К.: Знання –Прес, 2002. - 615с.	1-3
3. Перехідна економіка: підручник / За ред.. В.М.Гейця.- К.: Вища школа, 2003. – 591с.	1-3
2. Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет, тощо)	
1. Зазимко А.З. Політична економія: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2006. – 358 с.	1-3
2. Політична економія: Навч. посібник / за ред. К.Т. Кривенка.- К.: КНЕУ, 2005.-508с.	1-3
3. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка : Підручник / За ред.. В.Д.Базилевича.-К.: Знання, 2008.- 851с.- (Класичний університетський підручник).	2
4. Мікроекономіка: Підручник / за ред.. В.Д Базилевича.- К.: Знання ,2007.-677с.- (Класичний університетський підручник).	3
5. http://www.bank.gov.ua	2-3
6. http://www.kmu.gov.ua	1-3
7. http://www.me.gov.ua	1-3
8. http://www.minfin.gov.ua	2-3
9. http://www.ssmc.gov.ua	2-3
10. http://www.ukrstat.gov.ua	1-3
11. http://www.worldbank.org.ru	2-3

1	2
3. Методичне забезпечення <i>(реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів, семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)</i>	
1. Можайкіна Н.В., Москвіна А.О. Цимбалюк О.А. Конспект лекцій з курсу «Економічна теорія» для студентів 3 курсу всіх форм навчання напряму 6.040106 – «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» / Можайкіна Н.В., Москвіна А.О., Цимбалюк А.А.; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 165 с.	1-3
2. Методичні вказівки до вивчення модулю «Економічна теорія» для студентів 3 курсу усіх форм навчання спеціальностей 6.092100 «Промислове і цивільне будівництво», «Міське будівництво та господарство», 6.070900 «Геоінформаційні системи та технології», 6.070800 «Екологія та охорона навколишнього середовища», 6.092600 «Водопостачання та водовідведення» / Укл. Цимбалюк О.А., Наумов М.С. – Харків: ХНАМГ, 2007.-68с.	1-3

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма навчальної дисципліни та
робоча програма навчальної дисципліни **«Економічна теорія»**
(для студентів 3 курсу денної форми навчання напряму підготовки
6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване
природокористування»)

Укладач: **МОЖАЙКІНА** Наталія Василівна

В авторській редакції

Комп'ютерна верстка: *Н. Ю. Гаврилiна*

План 2011, поз. 343 Р

Підп. до друку 17.06.2011 р.

Друк на ризографі

Тираж 10 пр.

Формат 60x84/16

Ум. друк. арк. 1,5

Зам. № 7534

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК №4064 від 12.05.2011 р.